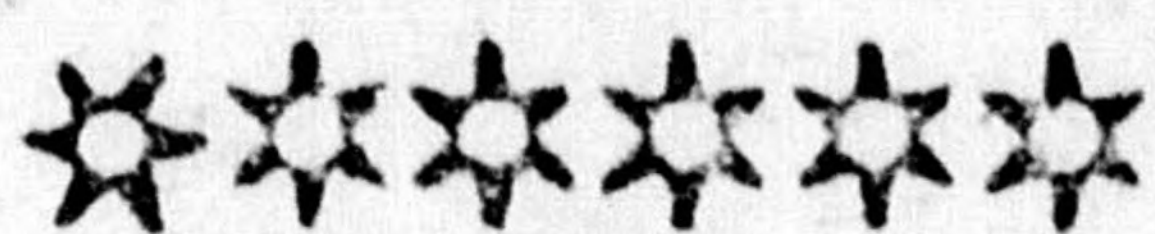

Nro. 36.

A' FELS. CSASZAR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Kedden Május 4-dik napján 1813-dik
esztendőben.

Austriai Birodalom.

Béts, Apr. 21. — ŐF. a' Tsászár és Király méltóztatott Generálfőstrásamester *Andrássy Jánost*, a' Mária Thérésia' Rendinek vitézzét, a' Status mellett egy falka esztendeig híven és különös megkülömböztetéssel viselt Hadiszolgálat-tjára nézve, mindennemű törvényes Maradékival együtt, Magyar Bárói Rangba, a' rang' díjjának elengedésével, kegyelmesen felemelni: — nem külömben a' Warasdi Sz. György Regiment' Kapitánnyát *Hallavanya Györgyöt*, 35 esztendei hasznos Hadiszolgálat-tjára tekintvén, mindennemű törvényes Maradékival együtt, Rangdíj-fizetés nélkül, Magyar Nemessé tenni.

— Bétsben a' kenyér jóformán mególtódott Május 1-ső napján.

Frantzia Birodalom.

Az elébbi M. Kurírban félbeszakasztott Levél' bérekesztése, mellyet *Bassanoi* Hertzeg', Báró *Krusemark* Burkus Követnek feleletül írt: —

Burk. Ország — azt mondja — vissza akarja szerezni az Eleinek az örökségét. De, alkalmasint azt lehetne tőlle kérdeni, mikor veszte ségről szól, mellyet a' maga' tsalárd politikája akasztott a' nyakába — valyon nints - é neki tulajdon keresményye is, mellyet a' mérő serpenyőbe tennők; valyon ezen keresmények között nintsen é olyan is, mellyet a' maga' hitetlen politikájának köszönhet? — Slesiát, köszönnye annak, hogy Prága' kőfalai közzé szorúlt egy frantzia Hadsereget elhagyott: Németországban szerzett minden bírtokát pedig annak, hogy a' Német Birodalom' törvényt 's hasznát megromtotta. — Azt mondja hogy olyan békességre szeretne jutni, a' mely állandó fundamentomon fekszik. De, hogy tartson az ember számot tartós békességre egy olyan Hatalommal, a' mely magát büntelennek vallja, ha a' magára vállalt kötelességeket a' történet' változandósága szerint megtöri? — Jobb szeret ŐFge a' Tsászár egy nyilvánsegos ellenséget, mint egy olyan barátot, a' ki minden órán kész ŐFgét a' sárban hagyni.

Nem akarom ezeket a' Jegyzéseket tovább folytatni, hanem tsak azt kérdem, — mit kellett volna egy Status megvilágosodott emberének, a' ki a' hazáját szereti, ha az a' Burus környülállásainak a' kormányát megmarkolta volna, azon naptól, a' mellyen a' frantzia zenebona kiütött, tenni, ha az egy egészséges és jétermé-

szetű Politika szerént akarta volna magát viselni? — Háborúba vezette volna - é az Burk. Országot 1702 ben; melynek kétséges kimenetelét hatalmasabb Nemzetekre hagyhatott volna? De ha belé vezette volna is; tanátsolta volna - é azt, hogy a' zenebona' letsilapításáig a' fegyvert letegye? — De ha már egyszer tsakugyan eltökéltette magában, hogy a' Köztársaságot megismeri; nem ragaszkodott volna - é a' maga' alkotmányához, nem járt volna - é az után, hogy abból magának hasznot húzzon, 's a' hajlandóságot, mellyel Frantzia Ország egy olyan Hertzeghez, a' ki azon Országhoz való szeretetéből a' maga' idejebeli balvélekedéseken uralkodni tud., viseltetik, a' maga' hasznára fordítsa? Egy olyan ember, Burkus Ország' béható fontosságát Ejszakon, szövetségek által fundálta volna meg; a' Fridrik' Magánországlo-mánnya (monárchiája) megörössítetett volna, és Burkus Ország' szerentséjét belőlről, tekintet az Idegeneknél, Fr. Ország' szoros szövetségén építette volna. — 1799-ben, nem hagyta volna ellenségünk' múlandó szerentséje által, a' maga' szeme' szőrit kisedetni: — 1805-ben, a' politikára 's méltóságára tekintve, kimosta volna a' kezét abból a' szövetségből, a' melyre Anglia, Muszka és Austria Országok egymásnak ígretet tettek, hogy Burkus Országot kényszerítsék. — De ha már egyszer, az előre nem látott környülállások által, tsakugyan elragadtatván, a' Fridrik' sírján hitét letette volna; nem törte volna azt meg az Austerlitz-i Ütközet után; hanem, ha már egyszer szédítő maga' meghatározásait nyakára vette; kétségkívül annak az egy-

gyetlenegy betsületes útnak tartott volna, mely szerént frigyes pajtássának, a' ki szerentsétlen, ségeket szenvedett, hív segedelme maradt volna.

1812-ben, ha gondolta volna hogy el lehet felejteni azt, hogy Muszka Ország Tilsitben mindent Burk. Orsz. javára tsinált, valamit tsak a' környülállás megengedett, 's a' Fr. Országgal kötött frigyet megpetsétele volna; híven megtartotta volna fogadását. Váratlan történetekben talált volna módot, hogy Burk. Orsz. szép szakmányt (rolle) viselljen, 's tsalhatatlan gondolkodásokat hozott volna napfényre, melyről annak illendő idejében betsülettel emlékezhetett volna. Ez az egyenes magaviselet tiszteletet szerzett volna Burk. Országnak, még az ellenségeinél is, és nem megútáltatására, hanem valóságos hasznára szolgált volna: mert York Gen. nem lett volna áruló, 's a' Muszkák nem jöttek volna által a' Niemenen; Bülow Gen. sem lett volna áruló, 's a' Muszkák nem mentek volna által az oderán, 's nem tették volna ki magokat annak a' romlásnak, a' mely őket fenyegeti; Fr. Orsz. végtére, mely érzette azt hogy ő közte és Muszka Ország között szükséges egy középszer Hatalom, megtalálta volna ezt a' hív Burk. Országban, és a' maga' alkotmányá' hasznáért, 's a' világ' békességéért és nyúgodolmáért, melyek ezen alkotmánynak egyedülvaló tárgyai, örömost erőssítgetett volna meg egy olyan Hatalmat, melynek próbát kiállott egyenes lelke volna.

Most, Báró Úr! mit kell Burk. Országnak mit tenni? Simmit sem követettel Európáért, semmit a' maga' régi frigyesséiért, semmit sem

fog a' bekességért lendíteni. Egy Hatalom, melynek a' Kötései tsak feltételeken fekúsznek, nem lehet hasznos Közbenjáró, nem lehet kezes semmiben, tsak kotzódásoknak a' tárgya, elégtelen sorompó.

Az Isten' újja nyilvánláltzó a' múlt tél' magaforgatásában; a' gondviselés szülte azt a' tsalárd barátok' felfedezésére, 's a' hív barátok' kijegyzésére; adott Az ŐFgének elég hatalmat egyiknek diúsösséges győzödelme', másiknak büntetése' megerössítésére.

Midőn az Úrral való közömet keresztül vágám, Báró Úr! örülök azon véghetetlenül, hogy ŐFgének az Úr' magaviseletével való meglegedését, miólta az Úr ezen Udvarnál tartózkodik, az Úrnak értésére adhatom. Sajnállja az Urat ŐFge. mint katonát és betsúletes embert, hogy az Úr egy ilyen fajta kinyilatkoztatást aláírni kéntelen vólt.

Szerentsémnek tartom az Úrnak a' kívánt passust által küldeni.

Bassanoi Hertzeg.

Apr. 18-adikán — a' Monitőr szerint — udvarlott az Igazgató-Tsászárnénak ŐFgének, a' Diplomatica Tag, — a' Nagytisztviselő Hertzegek, Ministerek, Nagytisztek, Nagysasosok, Tiszteletdámák, 's ŐFge mellett szolgáló féjfiúi és asszonyi Udvarlók' karikájában. Oda vezette azt az udvarló Tagot egy Tzeremoniamester és ennek egy segedelme; bévezette pedig a' Nagytzeremóniamester Őexja.

Rajnai Szövetség.

Nürnberg, Apr. 24. — A' Würtzburgi Nagyhertzeg ide érkezett tegnap, 's ma elindúlt Prága felé, a' hova szándékozik.

Frankfurt, Apr. 21. — Az éjszaki környékről, de kivált *Kassel*ből igen sok utazó takarodik ide hogy a' hartz' mezejétől távolabb lehesenek.

Frantzia tudósítások jelentik *Sprackensehl*-ből *Apr. 19.* — *Morin* Gen. négy Tsapattal, 4 ágyúval, 800 Lovassal *Celle* felé ment, és minden erővel, 900 Kozákkal elegyest ment oda bé, kik a' várost *Dörnberg* Geo. alatt elfoglalva tartották. A' 2-odik és 4-edik reg.beli Lántsások hatalmas bátorsággal különböztették meg magukat; 12 Kozákot, kik között kettő Tiszt, az úttán megöltek, egy Kozákot és 10 lovat elfogtak; 50-t megsebesítettek. Az ellenség meggyújtotta az *Aller'* (vize) hídját, a' város közepén, de a' 3-adik idegen reg.beli egy Tsapat azt azonnal helyre építvén, egészen kikergette az ellenséget a' városból.

Sebastiani Gen. is, a' ki 6 Tsapattal és 1400 lovassal *Uelzennek* indúlt, kikergetett 600 Kozákot *Grosz-Oesingen*ből, 's itt lest állott. Ma reggel útnak indúlt *Sprackenséhlig*, a' hol 1500 Lovas ellenség vólt. Ennek is neki vágott hevenyében 's elkergette, és kergette, 5 Kozákot elfogott, 11-et megölt, jó számmal megsebesített. *Zollhausig* nyomták azokat az előrállók. — Azomban meghallja hogy *Wittingenben* 600 Kozák vólna, 3 ágyúval, 's arra indúlt, hogy *Magdeburg* és *Braunschweig* 's *Helmstädt* közit az ellenségtől megtisztítsa. — Az a'lelbe' (víz) balján őgyelgő Kozákokat 4000-re 's 8 ágyúra teszik, kik a' *Dörnberg*, *Benkendorff*, *Tettenborn* és *Czernitscheff* seregeiből valók: az utólsó még ma itt vólt maga is. — Ezen pillaq-

tatban mondja egy paraszt ember hogy *Ueltzen*-nél 3000 Kozák gyűlt össze tegnap; és hogy 6 szekér sebesset látott hogy oda vittek.

— *Brémenben*, azt mondják a' *Berlini* lelelek *Apr.* 17 edikéről, két Tagját az Országlo-mánybiztosságnak, és még 23 embert agyon lövettek: a' *Vereli* Városbírót (*Maire*) pedig, *Bentink - Rhoon* Grófot lántzon vitték *Weselbe*; több embert is tettek áristomba.

Kassel, *Apr.* 20. — Hat szökevényt, a' *Fel*-írtak között, a' kik legvétkesebbek voltak, agyon lőttek.

Halle (*Hála*), *Apr.* 15. — A' hónap 8-adi-kán, nagy számu mindenféle fegyverbeli sereg takarodott ide a' *Winzingerode*' és *Blücher*' Had-seregtagjából.

Würzburg, *Apr.* 23, — A' hónap' 20-adi-kán hoztak ide *Muszka* és *Burkus* foglyokat a' szász-határon esett tsatákból.

Szászországban, így szól a' Közönséges Ujj-sagl., nagy nyomorúság van a' teménytelen hu-zavona (*requisitio*) miatt, mellyet az itt járó nagy Hadsereg okoz.

Olaszország.

A' *Majlandi* Hivatallevél azt mondja hogy *Revignoi Sponza* *András* Hajós, kit a' maga' gazdag terhü hajójával eggyütt egy *Rabló* elfogott, fogságban ült a' *rabló*' főhajóján, 's egyszer, mikor az *Anglus* Kapitány egynehány emberét a' szárazra küldötte, a' fogoly okalmóddal fegyvert adott a' *pajtásai* kezébe, neki ro-hant a' *Rabló* Kapitánnak, és 4 ellenséget meg-ölvén, 's egynehányat a' tengerbe hanyván, ura lett a' hajónak, valamint a' mellette menő maga'

hajójának, 's pompával evezettbe' Anconába, Mártz. 6-odikán.

Lengyelország.

Warsó, Mart. 6. — A' Frantzlengyel seregekkel való mindenféle közösködés úgy meg van tiltva a' Burkus Jobbágyságnak, hogy a' ki azt megtöri, 3 óra alatt agyon lövik.

Anglusország.

London, Apr. 5. — A' Frantzia Tengeri Rablók bátorsággal és szorgalmatosan mutogatják magokat a' Tsatornán (canalison, azaz, Frantzia és Anglus Ország közt fekvő keskeny tengeren). — Hogy *Sidney Smith* Úr vissza jönné a' közép tengerről Anglusországba, hogy egy fontos vezérséget vegyen magára. — Az Amérikába küldendő erő kész *Plymouthban*, tsak az Országglomány' parantsolattját várja az elvitorlálásra.

London. — Az Országgyűlésben ez a' kérdés fordúlván elő: — valyon szándékjok - é a' Ministereknek, Spanyolországban a' Muszkák, segedelmeknek hasznát venni? — *Castlereagh* Lord (olv. Késztlirí Lard) semmit sem felelt reá.

Apr. 1. napján, *Hamilton* Lord arra nógattja a' gyűlést hogy vizsgálná meg a' *Weymuthi* országgyűlésválasztást, hogy a' *Cumberlándi* Hertzeget (a' Király egyik fiát) számadásra lehessen húzni azért, hogy magát ebbe a' választásba beleegyítette. Egynehány Tag azt felelte, hogy a' Hertzeg nem úgy elegyítette magát abba, mint Országnagy (pair), hanem mint a' *Pulteney* familia tótora. Melyre voksolván, a' *Hamilton*' nógatása, 105 voksal 48 ellen, megvetetett.

Közönségesen azt állíttják itt, hogy a' Nyúgotindiai gazdag szigetet *Guadeloupet* a' Svéd Királynak ajándékozták.

Háborúi dolgok.

Altenburg, apr. 17. — Burk. Gen. *Blücher* előadja hivatalosan a' *Thüringenben* előre nyomíttatott Lovasgenerálalljbeli *Hellwig* Májor' igen bőltsen végre hajtott vitézségét *Langensalzában*, a' hol, az ő szaguldói szerint 1700 gyalog és 300 lovas ellenség lett volna, 6 ágyúval. *Hellwig* kapja, 18 óraföldet utaz tsupán csak a' maga Svadronnyával, 's 2 órakor éjjel, mikor már az ellenség útnak készülőfélben volt, megtámodja azt, megveri, elveszen 5 ágyút, egynehány Hadszükségszekeret (munitios szek.), 20 lovat, 's egy tsemó foglyot. — Ugyanazon Lovasgenerál alljából, Kapitány *Schwanefeld*, a' *Lipsiai* Levelek szerint, elfogta *Gothában* a' fr. Követsecretariust minden Irásokkal, és 10 legényből álló óltalmával együtt.

Lipsiai Újságl. apr. 21. — *Howaisky* Gen. egy reg. Doni Kozákkal megvert *Oeversdorfnál* a' *Nordhauseni* útban egy *Westfáliai* Könnyülovasgárda regementet, elfogott 3 Tisztet, 102 közlegényt. — *Blücher* Májor, a' *Slésiai* Húszerregement' Feje, elvett *Gothában* jó számú ágyút, Hadszükségszekeret, és fegyvert. — A' *Weimari* Vadásztsapat felalkudta magát *Eisenachban*. — *Gerába* bément a' *Burkus* apr. 6-odikán. — *Eislebenben* apr. 9-edikén fordúltak meg az első Kozákok, kik *Kasselnek* tartottak.

Berlini hírek. — *Hamburgban* már van ánglus Követ. — Ezen a' környéken nagy számú katonákat szednek 's tanítanak. — A' *Lauenburgi*

Katonaság már 1000, mellyet gyaníthatóképpen Anglia 'söldöl. — Az *Esstorf*' húsárjai nagyon szaporodnak. — Egy Keménylövő sereg mind hannoverai Vadászokból és Erdőtisztekből formáltott, mellyet Gr. *Kielmannsegge* vezérel. — A' *Censtochau*i Felalkudás 16 tikkely, és a' vólt Váróltalom fogoly.

Mainz, Apr. 24. — Ma mentel ianen *Napoleon* Tsaszár ÖF. a' Hadsereghez.

— Az utólsó tudósítások szerént, a' francia Hadsereg' fekvése, Apr. 20-adikán e' vólt: — A' *Vicekirály* az elébbi tanyáján, a' bal szárnyát az *Elbének*, a' *Saale* (vize) befolyásánál, a' jobbat a' *Harz* (nevü) Vidéknek támasztva. A' *Moskwa*i Hertzeg (*Ney* Marsal) állott *Erfurt*-ban; a' *Ragusai* Hertzeg (*Marmont* Mars.) *Gothánál*; az *Istriai* Hertzeg (*Bessieres* Mars.) *Eisenachnál*; Gr. *Bertrand* Gen. *Koburnál*; *Souham* Gen. *Weimárban*, a' honnan egy Svadron francia és egy Svadron Badáni Húsárokkal, 300 Burkus Húsárt, apr. 19-edikén kikergetett.

— A' Szászhatárról írt, tudósítások szerént, Apr. 23-adikáról, — megtartotta a' Muszkaburkus Főhadsereg a' maga' helyét a' *Saale* jobbján, a' vízzel tsaknem mindenütt párhúzomosan (parallele). Bal szárnyát vezérli *Milloradowitsch* Gen. A' Kellőközép, *Blücher* Gen. alatt, vólt *Altenburgban*. A' jobb szárnya, Gr. *Wittgenstein* Gen. alatt, *Dölitschben*. A' sugorgatott Hadsereg közelgetett ahhoz az első línéhez.

— A' *Westphaliai* Monitőr szerént igen kemény halálhozó Parantsolat hirdettetetti *Kasselben*, Apr. 10 edikén a' Szökevény katonák, 's minden más olyanak eránt is, a' kik akar

pénzel, akár részegítő italokkal, vagy más akarmimódon katonaszöktetésbe belékeverednek, és a' kik akarmi kigondolható módon láttatnak kárt szerezni a' Hadseregnek. A' ki pedig a' tsalárd verbunkost kiadja, 600 frankot kap; a' mellett hogy, ha maga is Szökevény vólna, kegyelembe vétetődik.

A' *Breslauer Ujjságl.* után, Apr. 26-odikáról, oda érkezett magános tudósítások szerint, előadja a' *Bétsi Beobachter* azt, a' mi apr. 13-adián, 14-edikén és 15-ödikén, a' két ellenségi Hadsereg között, *Ascherleben*, *Quenstedt* és *Wallbeck* körül esett. Ez a' dolog esett a' *Vicekirály* alatt, 13-adián Muszka Obester *Prendel* lel és Lovas Kapitány *Tschetschinsky* e'. A' Vicekirály 17,000-ed magával nyomúlt előre: kinek elébe ment az említett Kapitány a' *Bugi* 1-ső Kozákregementel; de látván hogy az ellenség nagy erővel, szaguldó csoportok nélkül nyomúlt előre, és a' kozákokra mindjárt ágyúz; vissza vonúltak a' Kozákok *Leimbach*' környékére, 's ezzel a' Vicekirály *Wallbeck*nek ment. Három órakor visszament a' Vicekirály a' maga' elébbi állására, 's utánna a' Kozákok, és elfogtak a' sereg' farkából 23 embert.

Apr. 14-edikén újra kezdte *Latour - Maubourg* Osztálygen. 10,000 emberrel és 8 ágyúval ezt a' megtámadást; *Quenstedt*nél még lovasmegtámadást is akart próbálni (így fejeziki előadását a' híradó), de a' lett a' vég, hogy a' *Latour - Maubourg*' Kapitánnya *Saget*, 's még 1 Kapitány és 21 közlegény fogságra estek, és 50 az ütközés' helyén elesett, a' sebeseken kívül. Erre, a' frantzia pattantyúsok előre nyomúltak *Leimbach*ig; estve pedig vissza mentek, valamint tegnap, a' régi állásokra Apr. 15-dikén előáll *Latour - Maubourg* egész erővel (in massa). Lát-

ván hogy a' Kozákok nem akarnak hátrálni, gránátot és martzongó golyóbisokat (kártátsokat) hanyat közibe. A' frantzia Lovasság állott ezekből 7 edik, 8-adik Húszár, 1-só, 2 odik Lántsás, és még 4 elegyes dragonyos és vasas regimentből. A' frantziák most is vissza mentek régi állásokra *Aschersleben*-be. A' Kozákok utánna, és elfogtak ismét 17-et. Ezen a' 3 napon 1 Tiszt, 2 Uredniks, 9 közlegények, és 13 lovok sebesítettet meg a' Muszkáknak.

Berlin, Apr. 24. — Gr. *Wittgenstein*' Fő-tanyájáról az a' hivatalos tudósítás érkezett, hogy a' Frantziák az *aleibe* és *weser*' között fekvő egész térséget oda hagyták, 's a' *wéser* hidját elégették. *Tettenborn* *Cellénél*, *Dornberg* túl *Lüneburgon*, *Czernischeff* *Braunschweig* felé áll.

Hamburgi Corresp. apr. 20. — A' hansei Számtalan (legio) már 3000 kész gyalagból és egynehány Lovas csoportból áll, és már meglehetősen tudják magokat forgatni. — Tsalhatatlan tudósítások szerént, 1 mérföldnyire nyomúlt *Benkendorf* *Bremen*-hez, és úttjában többet fogott el 50-nél, kik között 4 Tiszt van. — Megérkezett *Hamburg*-ba *Stewart* (olv. *Stuárt*) ánglus Gen. mint *Burkushoz* rendelt ánglus Követ. Megérkezett a' *Hamburg*-ban maradandó Követ is, *Cockburn* (olv. *Kakbarn*).

Berlini Újjságl. *Hamburgból*, Apr. 18. — A' frantzia, sereg még ma *Bremen*-ben áll, az előrállója *Hoyan*, *Theneverben* és *Bergfelden*. *Benkendorf* (muszka) Gen. pedig *Rothenturgban*, az előrállója *Thenever*, *Verden* és *Lilienthal* mellett. *Davoust* Marsalnak kezen van *Hannover*. — Az éjszaki nemfrantzia Hadsereget szembeűnő soka ágra akarják vinni. Angliából 15 ezer fegyver érkezett *Hamburg*-ba. Tíz ezer *nannoverai* Néprohanás (Landsturm), és 5 ezer *bamburgi* Nemzetgárda állki a rendes katonaságon kívül. — *Cuxhafenben* ismét kiszállott 450 Anglus.